

Strid om ny HPV-vaksine

Folkehelseinstituttet (FHI) vil ikke lenger at norske jenter skal få en vaksine som effektivt beskytter mot kjønnsvorter. En av Norges fremste HPV-eksperter, overlege Sveinung Sørbye mener også at den nye vaksinen gir en dårligere beskyttelse mot livmorhalskreft, selv om FHI mener at vaksinen de har valgt er like god.

Tekst: Eddy Grønset

Folkehelseinstituttet (FHI) har etter en anbudsrunde valgt å bytte ut vaksinen som brukes i barnevaksinasjonsprogrammet og går fra Gardasil til Cervarix. Anbudskampen sto mellom den nye Gardasil9 som beskytter mot ni HPV-typer inklusiv to typer som fører til kjønnsvorter, og Cervarix som gir en beskyttelse mot HPV-typene 16 og 18. Imidlertid viser Cervarix å gi beskyttelse mot alvorlige celleforandringer i livmorhalsen uavhengig av HPV-type, og dette gjør at

Foto: NTB Scampix

Beskyttelse mot kjønnsvorter er en fordel, men har aldri vært avgjørende for valg av vaksine, sier Margrethe Greve Isdahl, overlege ved FHI.

de to vaksinene vurderes som like gode med tanke på å forebygge livmorhalskreft, sier Margrethe Greve-Isdahl, overlege ved FHI.

- Kan FHI garantere overfor alle de norske jentene som nå skal få Cervarix, at de kan stole på at kryssbeskyttelsen er like effektiv som den direkte beskyttelsen til Gardasil9?

- De to vaksinene har dokumentert like god beskyttelse mot forstadier til livmorhalskreft. For Cervarix er det dokumentert 93 prosent effekt mot alle alvorlige forstadier til livmorhalskreft, uavhengig av HPV-type. Gardasil 9 inneholder HPV-antigener (proteiner) fra sju kreftfremkallende HPV-typer som tilsammen er ansvarlige for om lag 90 prosent av livmorhalskrefttilfellene. For disse sju typene er det dokumentert 95-100 prosent effekt mot alvorlige forstadier til livmorhalskreft - altså 95 - 100 prosent av 90 prosent. Vaksinene vurderes derfor til å gi likeverdig beskyttelse mot livmorhalskreft.

- I barnevaksinasjonsprogrammet er det kommunisert at vaksinen også beskytter mot kjønnsvorter. Hvordan har dere tenkt å kommunisere til foreldre at den nye vaksinen ikke lenger gir denne beskyttelsen?

- Når det vurderes om en vaksine skal innføres i barnevaksinasjonsprogrammet, er en av forutsetningene at sykdommen skal være alvorlig. I informasjonen om barnevaksinasjonsprogrammet har det hele tiden vært understreket at målet med HPV-vaksine er å beskytte mot kreft. Beskyttelse mot kjønnsvorter er en fordel, men har aldri vært avgjørende for valg av vaksine, sier hun. Informasjonsmateriellet om HPV-vaksine som Folkehelseinstituttet og helse-søstrene benytter for å informere jenter og foreldre vil bli oppdatert før vaksinen tas i bruk til høsten.

Kjønnsvorter er et alvorlig problem

Dette beklager professor emeritus og overlege ved Olafiaklinikken Harald Moi.

- Kjønnsvorter er definitivt et alvorlig helseproblem, og gjennom mitt arbeid har jeg møtt mange som har slitt både psykisk og seksuelt og på mange måter har isolert seg fra potensielle partnere og fått en betydelig redusert livskvalitet på grunn av kjønnsvorter. Gjennom mange år har jeg jobbet med laserbehandling av

de mest besværlige kjønnsvortene, og jeg vet hva det kan dreie seg om, sier han.

Han forteller at det for en del år siden ble gjort en stor nordisk studie med 16000 deltakere som viste at 10 prosent av befolkningen har vært eller er rammet av kjønnsvorter.

– Dette er et stort problem og kostbart ikke bare for den enkelte, men også for helsevesenet. Cervarix har en viss kryseffekt, og man har sett en viss reduksjon av kjønnsvorter også med Cervarix, men det man må forvente er at denne effekten ikke er så langvarig. I forhold til Gardasil9 som har direkteeffekt mot kjønnsvorter og flere onkologiske krefttyper, så mener jeg at det blir feil måte å spare penger på og velge den dårligste vaksinen. Jeg vet ikke hva prisforskjellen er, men i forhold til hva det koster med apparatet rundt det å gi vaksine så er selve prisen på vaksinen ubetydelig. I tillegg kommer kostnaden for behandling av kjønnsvorter. Nå blir det slik at unge jenter blir utsatt for en risiko for kjønnsvorter som de kunne vært spart for. I Australia startet man med HPV-vaksinering av alle jenter i 2007 med en vaksine som også beskytter mot kjønnsvorter. Der ser man nå at unge jenter ikke lenger har kjønnsvorter, og det har gitt en betydelig nedgang også hos gutter i samme alder. Men hos menn som har sex med menn så har man ikke hatt noen nedgang. Det viser at vaksinen har virket, sier Harald Moi.

Uenig i at vaksinerne er like

TV2 har kjørt flere oppslag om at screeningprogrammet for livmorhalskreft har feiltolket prøver slik at flere tilfeller av forstadier til livmorhalskreft ikke er blitt oppdaget. Overlege Sveinung Sørbye som har engasjert seg sterkt i forhold til HPV-vaksinen, mener at dagens screeningprogram kunne blitt overflødig om noen år hvis Folkehelseinstituttet hadde valgt en annen HPV-vaksine til barnevaksinasjonsprogrammet.

– Cervarix som er HPV-vaksinen som nå skal brukes, beskytter mot HPV-typene 16 og 18 som er årsak til 70 prosent av tilfellene med livmorhalskreft. Vi må fremdeles screene for å oppdage de siste 30 prosent av kreft. Med den nye HPV-vaksinen, Gardasil-9, som norske helsemyndigheter valgte å ikke ta i bruk, kan vi forebygge opp til 90 prosent av tilfellene med livmorhalskreft. Dersom antall tilfeller av livmorhalskreft kan reduseres med 90 prosent i en gjennomvaksinert befolkning, vil det ikke lenger være behov for screening, sier han.

Foto: UiO

Kjønnsvorter er et folkehelseproblem, og det er beklagelig at FHI tar bort beskyttelsen unge jenter har fått mot denne sykdommen, sier professor emeritus og overlege Harald Moi ved Olafia-klinikken.

Han stiller seg uforstående til at Folkehelseinstituttet (FHI) likestiller de to vaksinerne som nå har kjempet mot hverandre i anbudsprosessen.

– FHI har tidligere vurdert vanlig Gardasil og Cervarix som likeverdige. Gardasil-9 har dokumentert bedre effekt enn Gardasil. Det er derfor interessant at de vurderer Cervarix og Gardasil-9 likt. Et annet poeng er at kryssbeskyttelsen som er påvist av Cervarix bare er dokumentert for tre doser. Det er ikke gjort noen studier som sammenligner Cervarix og Gardasil-9, men de fleste vil anta at ni HPV-typer er flere enn to HPV-typer, sier Sveinung Sørbye. Han vil likevel sterkt oppfordre foreldre om å la barna sine bli vaksinert med Cervarix. 70 prosent beskyttelse er bedre enn ingen beskyttelse.

Beklagelig for kvinnehelsen

– Jeg noterer at det er faglig uenighet om de to aktuelle HPV-vaksinerne er like gode i forhold til å beskytte mot livmorhalskreft. Jeg har ikke noe grunnlag for å gå inn i den debatten, men håper at Folkehelseinstituttet har solid forskningsbasert belegg for sin beslutning slik at de velger den vaksinen som gir best kreftbeskyttelse. Det de innrømmer er at de har valgt en vaksine som tar fra kvinnene beskyttelse mot kjønnsvorter. Som jordmor vet jeg at kjønnsvorter er besværlige og gir helseutfordringer blant annet med tanke på seksuell helse. I noen sjeldne tilfeller kan det også gi komplikasjoner i forbindelse med fødsel. Det er beklagelig at FHI tar bort denne beskyttelsen, sier Kirsten Jørgensen, leder av Den norske jordmorforening.